

ג'ה תסק אלגשיין

א' אב תש"ע
12 יולי 2010

א ג ף כ ל כ ל ה

א.ג.נ.,

הנני מתכבד להציג בפניכם את סקירת ההתפתחויות הכלכליות במשק ובתעשייה בחודשים האחרונים.

מסקירה זו, עולה כי ברבע הראשון של 2010 חלה התמתנות בקצב התאוששות הפעילות הכלכלית במשק, על רקע האטה בקצב גידול היצוא והצריכה הפרטית. במקביל, הואט קצב גידול המועסקים במשק. אינדיקציות ראשונות לרבע השני של 2010 מחזקות את ההערכה כי נמשכת ההאטה בפעילות המשק.

סימני ההאטה ניכרים גם בפעילותה של התעשייה הישראלית - בחודשים האחרונים התמתן קצב צמיחת התוצר התעשייתי וקצב גידול יבוא חומרי הגלם. במקביל, חודשה הנסיגה ביצוא התעשייתי, תוך החרפת השחיקה ברווחיות היצוא והמשך מחנק האשראי.

אני מקווה כי תמצא/י בכך עניין.

בברכה,

חובי גינל

סמנכ"ל לכלכלה ולרגולציה

✂-----✂

במידה והינכם מעוניינים להצטרף לרשימת התפוצה של סקירה זו, אנא העבירו בקשה בדוא"ל: ilanak@industry.org.il, תוך ציון הפרטים הרשומים מטה או מלאו את הספח הרצ"ב ושילחו לפקס:

הסקירה הכלכלית הרבעונית מופצת כשירות לחברי התאחדות התעשיינים

באמצעות פקס מס. 03-5198732

לכבוד: המחלקה למחקר כלכלי

ברצוני: להצטרף לרשימת התפוצה של מקבלי הסקירה הרבעונית (מיועד למי שטרם נרשם לתפוצה זו).

לצרף לרשימת התפוצה של הסקירה הרבעונית בעל תפקיד נוסף בחברה:

שם: _____ תפקיד: _____

שם החברה: _____ מנכ"ל: _____ טלפון: _____

פקס ישיר: _____ דוא"ל: _____

שם בעל תפקיד נוסף: _____ תפקיד: _____

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

סקירת ההתפתחויות הכלכליות במשק ובתעשייה יולי 2010

עיקרי הדברים

הפעילות הכלכלית במשק:

ברבע הראשון של 2010 חלה האטה בקצב התאוששות המשק:

- קצב צמיחת התוצר המקומי הגולמי הואט ל- 3.6%, לאחר 4.5% ברבע הקודם.
- הואט קצב גידול יצוא הסחורות והשירותים והצריכה הפרטית.
- הואט קצב גידול המועסקים במשק.
- השכר הריאלי רשם קיפאון, לאחר שישה רבעונים רצופים של נסיגה, מאז הרבע השני של 2008.
- נרשם עודף בחשבון השוטף.

אינדיקטורים לרבע השני מאותתים על המשך ההאטה בפעילות:

- המדד המשולב למצב המשק לחודש מאי 2010 מצביע על האטה.
- מסתמנת האטה בפעילות ענפי המסחר והשירותים.
- קיפאון בהיקף רכישות הצרכנים הפרטיים בכרטיסי אשראי.
- מדד מנהלי הרכש מאותת על האטה בפעילות התעשייתית.
- האטה בקצב גיוסי ההון של החברות הבורסאיות ובקצב גידול הכנסות המדינה ממיסים.
- מנגד, נרשם שיפור במוסר התשלומים.

הפעילות הכלכלית בתעשייה:

סימני האטה גם בתעשייה בחודשים האחרונים:

- תפוקת התעשייה: למרות עלייה מצטברת של כ- 8% מאז הרבע השלישי של 2009, נותרה רמתה נמוכה ב- 1.3% בהשוואה לרמתה ערב המשבר.
- במרץ-אפריל 2010 הואט קצב צמיחת התעשייה.
- בנטרול ענפי הכימיה והרכיבים האלקטרוניים, נסוגה תפוקת יתר הענפים ב- 1.5% בתפוקת התעשייה המסורתית: נסיגה ריאלית מחודשת, של 1.5% ברבע השני של השנה חודשה הנסיגה ביצוא התעשייתי.
- בנטרול יצוא התרופות, רשמו יתר ענפי התעשייה נסיגה חדה, של כ- 8.5%, ביצוא.
- החריפה השחיקה ברווחיות היצוא.
- האטה ניכרת בקצב גידול יבוא חומרי הגלם.
- נמשך הקושי בגיוס האשראי.
- מנגד, נמשך הגידול במצבת העובדים, לצד עלייה מחודשת בשכר והתמתנות הנסיגה בהשקעות.

על פי הערכות התעשיינים בסקר הציפיות, ברבע השלישי של השנה יימשך הגידול בתפוקה ובמצבת העובדים, בקצב הדומה לזה שנרשם ברבע השני של השנה.

תוכן עניינים

3	התפתחויות כלכליות במשק.....
3	התוצר ושימושו.....
4	מאזן תשלומים.....
5	שכר ותעסוקה.....
7	מחירים ושערי חליפין.....
8	התפתחויות כלכליות בתעשייה.....
8	תפוקת התעשייה.....
9	מועסקים בתעשייה.....
10	היצוא התעשייתי.....
11	רווחיות היצוא.....
12	יבוא חומרי גלם.....
13	השקעות בתעשייה.....
13	השכר בתעשייה.....

התפתחויות כלכליות במשק¹

התוצר ושימושי

ברבע הראשון של 2010 עלה התוצר המקומי הגולמי בשיעור של 3.6% בחישוב שנתי². עלייה זו משקפת האטה קלה בקצב צמיחת התוצר בהשוואה לגידול המהיר, של 4.5%, שנרשם ברבע האחרון אשתקד. **התוצר לנפש, המשקף את רמת החיים בישראל, רשם אף הוא האטה: עלה ב- 1.7% במונחים שנתיים, לאחר עלייה של 2.5% ברבע הקודם.**

קצב הצמיחה של **התוצר העסקי (4.8%)** נותר דומה לרבע הקודם, הודות לצמיחה בתוצר ענפי התעשייה, הבינוי, התחבורה והתקשורת, והפיננסים והשירותים העסקיים. מנגד, חלה ירידה בתוצר ענפי המסחר ושירותי האירוח והאוכל.

ההאטה בקצב צמיחת תוצר המשק חלה על רקע האטה ניכרת בקצב גידול יצוא הסחורות והשירותים ובקצב גידול הצריכה הפרטית:

יצוא הסחורות והשירותים עלה בתקופה הנסקרת ב- 7.4% בחישוב שנתי, לאחר עלייה בולטת של כ- 43% ברבע הקודם. עלייה זו, משקפת גידול ביצוא הסחורות (24.5%) למול ירידה ביצוא השירותים (-18.6%), על רקע ירידה ביצוא שירותי התיירות.

ההוצאה לצריכה פרטית עלתה בתקופה הנסקרת ב- 4.0%, לאחר גידול של 4.9% ברבע הקודם. עלייה זו, פירושה עלייה מתונה של 2.1% בהוצאה לנפש, שנגזרה כולה מעלייה של 3.6% בהוצאה לצריכה פרטית ללא מוצרים בני קיימה לנפש, בעוד ההוצאה לצריכת מוצרים בני קיימה לנפש ירדה ב- 6.0%.

מנגד, גידול מחודש נרשם **בהשקעה בנכסים קבועים (2.8%)** בתחילת 2010 לאחר נסיגה של 7.7% (בסוף 2009), לצד גידול נוסף **בצריכה הציבורית (4.1%)** בהמשך ל- 3.9% (בהתאמה).

ההאטה בקצב הצמיחה ברבע הראשון של השנה לוותה בהאצת קצב גידול **יבוא הסחורות והשירותים ל- 23.8%**, לאחר גידול של כ- 18% ברבע הקודם.

להודעת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה:

http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201008129

אינדיקטורים שונים לחודשים האחרונים מצביעים על המשך מגמת ההאטה:

המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל נותר בחודש מאי 2010 כמעט ללא שינוי (0.1%), לאחר 14 חודשים רצופים של עלייה במדד. על פי בנק ישראל, עלייה מתונה זו במדד מצביעה על התמתנות בקצב ההתאוששות.

להודעה המלאה: <http://www.bankisrael.gov.il/press/heb/100617/100617h.htm>

קיפאון בהיקף רכישות הצרכנים הפרטיים בכרטיסי אשראי: בחודשים אפריל – מאי 2010 שרר קיפאון בהיקף החודשי הממוצע של רכישות הצרכנים הפרטיים בכרטיסי אשראי², זאת לאחר גידול מהיר, של 2.3% ברבע הראשון של 2010 ושל 2.9% ברבע האחרון אשתקד.

להודעה המלאה:

http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201029139

האטה בפעילות ענפי המסחר והשירותים: במרץ – אפריל 2010 עלה פדיון ענפי המסחר והשירותים בשיעור ריאלי של 1.2% בהשוואה לממוצע ינואר – פברואר 2010². עלייה זו, חלה לאחר גידול מהיר של 4.0% בחודשיים הקודמים ושל 3.1% ברבע האחרון של 2009.

להודעה המלאה:

http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201029131

¹ סקירה זו מבוססת ברובה על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים והערכות של המחלקה למחקר כלכלי.
² במחירים קבועים ולאחר ניכוי השפעת עונתיות.

מדד מנהלי הרכש בישראל³ לחודש מאי 2010 עבר לראשונה מזה 11 חודשים לרמה הנמוכה מ-50%, המבחינה בין התרחבות להתכווצות הפעילות התעשייתית: במאי 2010 עמד המדד על רמה של 48.1%, המשקף ירידה חדה ביחס לרמה שנרשמה בחודש הקודם (59.2%). על פי כלכלני בנק הפועלים, גם אם נתון חודש מאי הוא חריג, הרי שעל פי המגמה בחודשים האחרונים ניתן להעריך כי שיעורי הצמיחה של המגזר התעשייתי עומדים בפני האטה.

האטה בקצב גיוסי ההון: ברבע השני של 2010 עלה היקף גיוסי ההון⁴ שביצעו החברות הבורסאיות ב-12% בהשוואה לתקופה המקבילה בשנה קודמת, לאחר גידול חד, של כ-145% ברבע הקודם, ועמד על 14.7 מיליארד ₪. במקביל, עלה מספר ההנפקות ב-73%, לאחר גידול דרמטי, של כ-870% ברבע הקודם.

התמתנות בקצב גידול הכנסות המדינה ממיסים: בחודש יוני 2010 גדלו הכנסות המדינה ממיסים בשיעור ריאלי של 2.8% בלבד, לעומת יוני 2009 (בניכוי שינויי חקיקה והתאמות), זאת לאחר קצבי גידול מהירים שנרשמו מאז תחילת השנה.

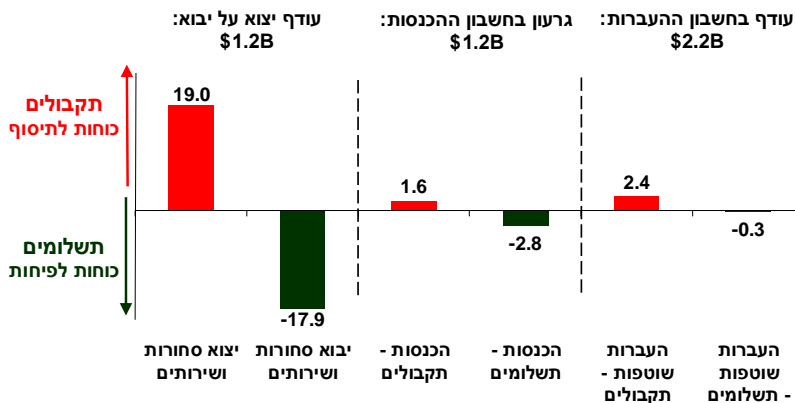
על אף ההאטה בפעילות הכלכלית במשק, נרשם שיפור במוסר התשלומים במשק: על פי נתוני BDIcoface, בחודש יוני 2010 עמד ממוצע ימי פיגור התשלומים במשק (ימי אשראי בפועל בניכוי ימי אשראי בהסכמה) על 6 ימים, זאת לעומת ממוצע חודשי של 7 ימי פיגור שנרשם בחודשים אפריל – מאי השנה.

מאזן תשלומים

ברבע הראשון של 2010 נרשם עודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים בהיקף של 2.1 מיליארד דולר, שהם 4.1% תוצר (נתונים מקוריים). עודף זה, מצביע על כך שהיקף המט"ח הנכנס למדינה בעקבות סחר בסחורות, שירותים ותשלומי העברה, גדול מהמט"ח שיצא מהמדינה החוצה, ובשל כך מהווה גורם התומך בתיסוף בשערו של השקל.

התנועות בחשבון השוטף

רבע ראשון 2010, מיליארדי \$, נתונים מקוריים

העודף בחשבון השוטף בתחילת 2010, נגזר מעודף בחשבון העברות השוטפות⁵ ובחשבון הסחר בסחורות ושירותים, אשר קוזז בחלקו בשל גרעון בחשבון ההכנסות.

השפעה נטו	תנועות נטו בחשבון השוטף	
	רבע ראשון 2010, מיליארדי \$, נתונים מקוריים	
כניסת מט"ח = כוחות לתיסוף	1.2	סחר סחורות ושירותים
יציאת מט"ח = כוחות לפיחות	-1.2	הכנסות נטו
כניסת מט"ח = כוחות לתיסוף	2.2	העברות שוטפות נטו
כניסת מט"ח = כוחות לתיסוף	2.1	עודף בחשבון השוטף

³ המדד מפורסם אחת לחודש ע"י בנק הפועלים וארגון מנהלי הרכש והלוגיסטיקה בישראל.

⁴ אג"ח לא ממשלתי, מניות והמירים,

⁵ חשבון העברות שוטפות נטו = העברות שוטפות בין תושבי ישראל לתושבי חו"ל שאינן כרוכות בהתייבות של מקבל ההעברות. חשבון הכנסות נטו = תשלום על השקעות (ריבית, דיבידנדים ורווחים שלא חולקו) ותמורה לעבודה של תושבי חו"ל לתושבי ישראל בניכוי תשלומים של תושבי ישראל לתושבי חו"ל.

בחינת **החשבון הפיננסי** מגלה כי **השקעות תושבי ישראל בחו"ל גדלו ברבע הראשון של 2010 בהיקף ניכר, של 5.4 מיליארד דולר, ובכך תמכו בפיחות בשערו של השקל. הגידול בהשקעות נגזר ברובו מגידול ביתרות מט"ח (3.4 מיליארד \$), לצד עלייה בהשקעות בני"ע (1.1 מיליארד \$) ובהשקעות ישירות (0.6 מיליארד \$).**

גידול חד נרשם גם **בהשקעות תושבי חו"ל בישראל בתחילת 2010 (כ- 5.1 מיליארד דולר), על רקע עלייה ניכרת בהשקעות בני"ע (3.8 מיליארד \$) ובהשקעות ישירות (1.3 מיליארד \$). גידול זה היווה כוח לתיסוף.**

כך, **הסתכמו התנועות הפיננסיות נטו, המשקפות את עודף תנועות ההון שיצאו מישראל על תנועות ההון שנכנסו ארצה, בכ- 0.4 מיליארד דולר והיוו כוחות לפיחות.**

השפעה נטו	תנועות פיננסיות - נטו רבע ראשון 2010, מיליארדי \$, נתונים מקוריים	
כניסת מט"ח = כוחות לתיסוף	-0.7	השקעה ישירה
כניסת מט"ח = כוחות לתיסוף	-2.7	השקעה בניירות ערך
יציאת מט"ח = כוחות לפיחות	0.4	השקעות אחרות ⁶
-	0.0	מכשירים פיננסיים נגזרים
יציאת מט"ח = כוחות לפיחות	3.4	יתרות מט"ח (רכישות בנק ישראל)
יציאת מט"ח = כוחות לפיחות	0.4	תנועות פיננסיות נטו - סך הכל

סך הכוחות הבסיסיים לפי מאזן תשלומים פעלו לכיוון של תיסוף, אשר תאם את התיסוף המתון (כ- 1.6%) שנרשם במהלך הרבע הראשון של השנה בשערו של השקל ביחס לדולר.

להודעה המלאה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה:

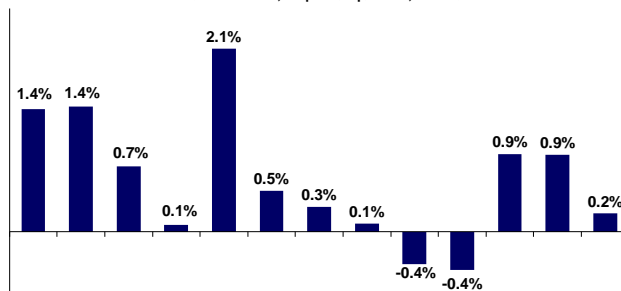
http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201009125

שכר ותעסוקה

התפתחות התעסוקה

ברבע הראשון של 2010 חלה האטה ניכרת בקצב גידול המועסקים במשק⁷: עלייה של 0.2% נרשמה במצבת העובדים במשק (שהם 5.8 אלף איש) בהשוואה לרבע הקודם, זאת לאחר גידול רבעוני של 0.9% בממוצע בשני הרבעונים הקודמים⁸ ולאחר שני רבעונים רצופים של ירידה מספר המועסקים בשיעור ממוצע של 0.4% לרבעון.

רבע ראשון 2010: האטה בקצב גידול המועסקים במשק
שיעורי שינוי, כל רבעון לעומת קודמו, נתונים מנוכחי עונתיים

העלייה המתונה במספר המועסקים במשק נגזרה כולה מגידול מחודש, של 0.6%, במצבת העובדים במגזר העסקי (כ- 11 אלף איש), זאת לראשונה מזה שבעה רבעונים.

מנגד, במגזר הציבורי ירד מספר המועסקים ב- 0.6% (כ- 5.2 אלף איש), לאחר שני רבעונים רצופים של עלייה בשיעור ממוצע של 3.1%.

הגידול במספר המועסקים במשק בתחילת 2010 נגזר ברובו מקליטתם של כ- 4,100 מובטלים למעגל התעסוקה, לצד הצטרפותם של כ- 1,700 איש לכוח העבודה האזרחי. לאור זאת, ירד במקצת שיעור הבלתי מועסקים מכוח העבודה בתחילת השנה ל- 7.2%, לעומת 7.3% ברבע האחרון אשתקד.

⁶ כל יתר העסקאות הפיננסיות שלא נרשמו כהשקעות ישירות, השקעות בני"ע או יתרות מט"ח, לרבות: הלוואות, מזומנים ופיקדונות, אשראי מסחרי בינלאומי, נכסים או התחייבויות אחרים.
⁷ בניכוי השפעת עונתיות.
⁸ כל תקופה לעומת ממוצע תקופה קודמת.

עם זאת, נציין כי הגידול במספר המועסקים משקף עלייה מהירה במספר המועסקים במשרה חלקית בהשוואה לרבע הקודם (8.1%), בעוד מספר המועסקים במשרה מלאה רשם ירידה (-1.6%).

להודעה המלאה: http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201020114

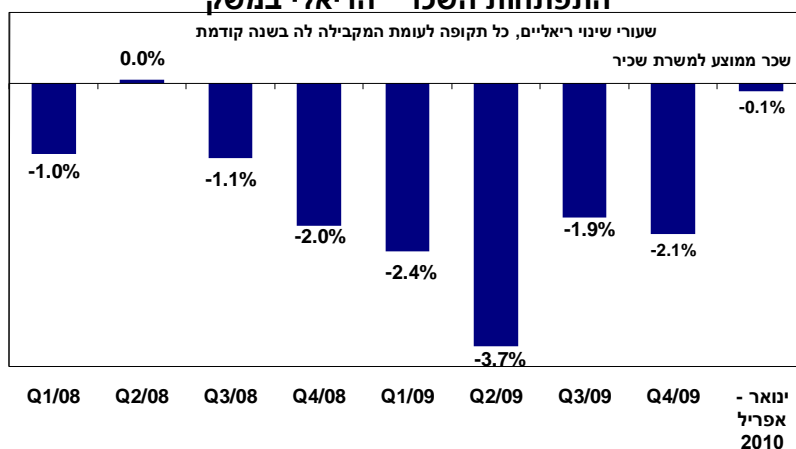
נתון המגמה של הלמ"ס לשיעור הבלתי מועסקים, מצביע אף הוא על ירידה בשיעור האבטלה, אשר עמד בחודשים מרץ – אפריל 2010 על 6.9% מכוח העבודה האזרחי.

להודעה המלאה: http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201020134

התפתחות השכר

בחודשים ינואר – אפריל 2010 נבלמה שחיקת השכר⁹ הריאלי במשק: השכר הממוצע במשק נותר כמעט ללא שינוי (-0.1%) בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, זאת לאחר נסיגה ריאלית בשיעור ממוצע של 2% בשני הרבעונים האחרונים של 2009 ולאחר נסיגה דרמטית, של 3.7%, ברבע השני של 2009¹⁰.

התפתחות השכר * הריאלי במשק

יציבות נרשמה בשכר הממוצע במגזר העסקי בתחילת 2010, לצד ירידה ריאלית מתונה, של 0.3%, בשכר הממוצע במגזר הציבורי.

במונחים נומינליים (שקליים) רשם השכר הממוצע במשק עלייה של 3.3% בתחילת 2010, אשר קוזזה במלואה בשל עליית מחירים חדה בתקופה הנסקרת (3.4%).

השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר (בשקלים)			ינואר - אפריל 2010
ציבורי	עסקי	משק	
7,750	8,704	8,387	

להודעה האחרונה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בנושא:

http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201026147

⁹ השכר הממוצע הינו נתון מְקוּבָּ, הכולל שכר יסוד, תוספות יוקר, תוספות ותק, הפרשים בעבור תקופות קודמות, מקדמות, תשלומים בעבור שעות נוספות, פרמיות, תגמולים, מענקים ותוספות למיניהם (שוטפים או חד-פעמיים), כגון כונניות, תורניות, משכורת "חודש 13", קצובת נסיעה, קצובת הבראה, גמול השכלה, גמול השתלמות ותשלומים בעבור אחזקת רכב. השכר ברוטו אינו כולל הוצאות עבודה נוספות וסכומים שהמנהל משלם לקרנות (כגון קרנות פנסיה או ביטוח בעבור השכירים).

¹⁰ כל תקופה בהשוואה לתקופה המקבילה לה בשנה קודמת.

מחירים ושערי חליפין

מחירים				
(שיעורי שינוי לעומת חודש קודם)				
תחזית ל- 12 חודשים קדימה ¹¹	5/2010	4/2010	3/2010	
2.7%	0.4%	0.9%	0.1%	מדד המחירים לצרכן
N.A.	-0.3%	0.9%	1.0%	מדד מחירי תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים (ללא דלקים)

לפרסומי מדדי המחירים באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה:
http://www.cbs.gov.il/reader/prices/newpricemenu_h.html

ריביות			
1/7/2010	1/6/2010	1/5/2010	
1.5%	1.5%	1.5%	ריבית בנק ישראל
3.0%	3.0%	3.0%	ריבית הפריים
0.0-0.25%	0.0-0.25%	0.0-0.25%	ריבית הפד ¹²
1.0%	1.0%	1.0%	ריבית ה-ECB ¹³

לפרסומי הריבית באתר בנק ישראל: <http://www.bankisrael.gov.il/publheb/6-13heb.htm>

מחנק אשראי

חברות התעשייה מדווחות כי נמשך הקושי בגיוס אשראי: מסקר הציפיות בתעשייה שעורכת מחלקת המחקר הכלכלי של התאחדות התעשיינים, עולה כי קרוב ל- 50% מהתעשיינים שנזקקו לאשראי חדש נתקלו ברבע השני של השנה בקושי בקבלתו, זאת בדומה ל- 48% שדיווחו כך בסקר הקודם.

עוד עולה מהסקר, כי התעשיינים צופים האצה קלה בקצב עליית הוצאות המימון הריאליות ברבע השלישי של 2010.

שערי חליפין

שערי חליפין			
ממוצע חודשי			
6/2010	5/2010	4/2010	
3.8523	3.7855	3.7126	דולר אמריקאי
4.7059	4.7683	4.9780	אירו
4.2367	4.1067	3.9729	יין

לפרסום שערי החליפין היציגים של בנק ישראל:
http://www.bankisrael.gov.il/heb.shearim/select_cur/index.htm

האינפלציה
 ב- 12 החודשים
 הקרובים צפויה
 לעמוד בתוך טווח
 יעד המחירים

נמשך הקושי
 בגיוס אשראי
 בתעשייה

צפי לגידול מואץ
 בהוצאות המימון
 הריאליות

¹¹ ממוצע התחזיות במשק, כפי שפרסם בנק ישראל ב- 16.6.2010.
¹² פד - הבנק האמריקאי המרכזי.
¹³ ECB - הבנק האירופאי המרכזי.

התפתחויות כלכליות בתעשייה

תפוקת התעשייה²

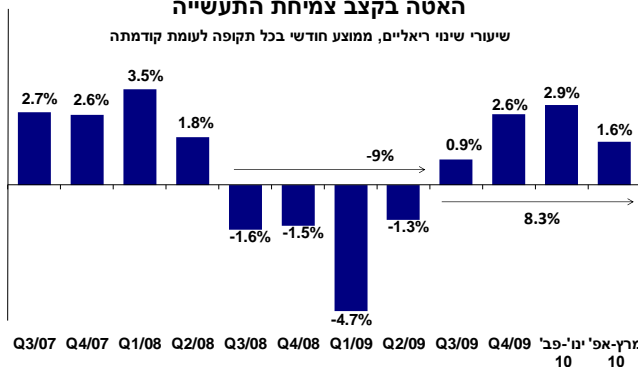
במרץ-אפריל
2010: האטה
בקצב גידול
תפוקת התעשייה

רמת היצור
התעשייתי עודנה
נמוכה ב-1%
בהשוואה
לרמתה ערב
המשבר

התפתחות תפוקת התעשייה

האטה בקצב צמיחת התעשייה

שיעורי שינוי ריאליים, ממוצע חודשי בכל תקופה לעומת קודמתה

בחודשים מרץ - אפריל 2010

הואט קצב גידול¹⁴ תפוקת

התעשייה: עלייה ריאלית של

1.6% נרשמה בתקופה הנסקרת
לאחר צמיחה מהירה⁸ של 2.9%
בחודשים ינואר-פברואר 2010 ושל
2.6% ברבע האחרון אשתקד
וגידול קל, של 0.9%, ברבע
השלישי אשתקד.

כך, השלימה תפוקת התעשייה
צמיחה מצטברת של 8.3% מאז
הרבע השלישי של 2009, עת

עת החלה ההתאוששות מהמשבר הכלכלי הגלובלי. עם זאת, נותרה רמת היצור התעשייתי
בחודשים מרץ - אפריל 2010 נמוכה ב-1.3% בהשוואה לרמתה ערב המשבר, ברבע
השני של 2008.

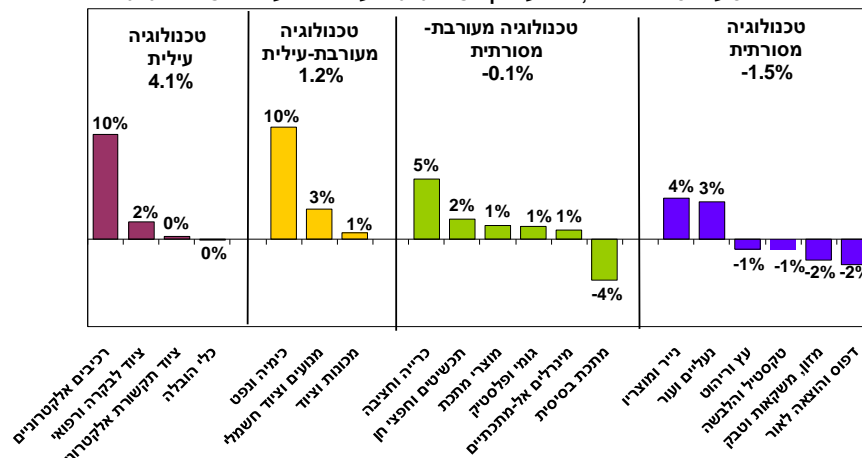
ההאטה בקצב צמיחת התעשייה בחודשיים הנסקרים משקפת נסיגה מחודשת בתפוקת ענפי
הטכנולוגיה המסורתית, קיפאון בתפוקת ענפי הטכנולוגיה המעורבת-מסורתית והאטה ניכרת
בקצב גידול תפוקת ענפי הטכנולוגיה המעורבת-עילית. מנגד, האצה נוספת נרשמה בקצב
גידול ענפי ההיי-טק.

נדגיש כי הגידול שנרשם בקבוצות ענפי הטכנולוגיות העיליות נגזר בחלקו הגדול מצמיחתם
המהירה של שני ענפים בודדים: הכימיה והרכיבים האלקטרוניים, שצמחו בכ-10%, כל אחד.
למעשה, בנטרול שני ענפים אלו רשמו יתר ענפי התעשייה נסיגה הנאמדת בכ-1.5%.

בתוך כך, בחודשים מרץ - אפריל 2010 חודשה הנסיגה בתפוקת ענפי הטכנולוגיה
המסורתית, עת נרשמה נסיגה ריאלית של 1.5%, לאחר צמיחה מהירה, של 2.9%,
בחודשים ינואר-פברואר 2010 ודשדוש בתפוקת הקבוצה במחצית השנייה של 2009. נסיגה
זו, נגזרה מירידה בתפוקת מרבית ענפי הקבוצה, לרבות ענפי המזון, הדפוס וההוצאה לאור,
הטקסטיל וההלבשה (נסיגה של 1% עד 2%), אך מותנה במקצת הודות לצמיחתם המהירה
של ענפי הנייר ומוצריו, העור וההנעלה (3% עד 4%).

התפתחות התפוקה בענפי התעשייה

שיעורי שינוי ריאליים, ממוצע מרץ-אפריל 2010 לעומת ממוצע ינואר-פברואר 2010

הצמיחה נגזרה
ברובה מענפי
הכימיה
והרכיבים
האלקטרוניים

בנטרול שני
ענפים אלו,
נסיגה של כ-
1.5% בתפוקת
יתר הענפי
התעשייה

נסיגה מחודשת
בתפוקת ענפי
הטכנולוגיה
המסורתית

¹⁴ לעומת ממוצע ינואר-פברואר 2010.

מנגד, בחודשיים הנסקרים הואץ קצב צמיחתה של קבוצת ענפי הטכנולוגיה העילית ל-4.1%, בהמשך לגידול ריאלי של 2.5% בחודשיים הראשונים של השנה ושל 1.1% ברבע האחרון של 2009. האצה זו, נגזרה בעיקרה מגידול מחודש ומהיר בענף הרכיבים האלקטרוניים (10%), זאת לצד גידול קל בתפוקת ענף הציוד לבקרה, פיקוח ורפואי (2%) ובלמת הנסיגה בתפוקת ענפי ציוד התקשורת האלקטרוני וכלי ההובלה, שרשמו קיפאון בתפוקתם בתקופה הנסקרת.

לסקירה המלאה:

http://www.industry.org.il/UploadsCI/dbsAttachedFiles/the_industry_production_march_april_2010.pdf

אינדיקציות ראשונות לרבע השלישי של 2010, כפי שעולות מסקר הציפיות בתעשייה שעורכת מחלקת המחקר הכלכלי של התאחדות התעשיינים, מצביעות על צפי להמשך הגידול בתפוקת התעשייה, בדומה לקצב שנרשם ברבע השני של השנה. להערכת התעשיינים, הגידול הצפוי ייגזר מצמיחה בתפוקת מרבית ענפי התעשייה, למעט ענף הטקסטיל וההלבשה שצופה קיפאון בתפוקתו וענף המתכת והחשמל, הצופה ירידה נוספת בתפוקתו.

להצטרפות לרשימת התפוצה של סקר הציפיות בתעשייה, ניתן לפנות למזכירות מחלקת המחקר הכלכלי בטלפון: 03-5198805/6 או במייל: ilanak@industry.org.il

לרבע השלישי
של השנה צופים
התעשיינים
המשך הגידול
בתפוקה

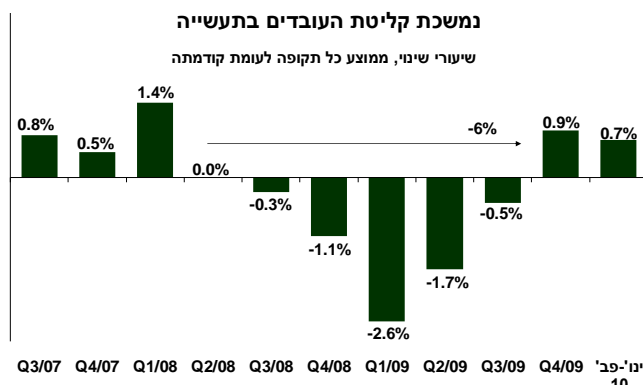
מרץ-אפריל
2010: נמשך
הגידול במצבת
עובדי התעשייה

על אף הקליטה,
נותר מספר
העובדים נמוך
בכ-4% ביחס
לרמתו ערב
המשבר

קליטת עובדים
בכל קבוצות ענפי
התעשייה

מועסקים בתעשייה⁷

התפתחות מצבת העובדים בתעשייה

בחודשים מרץ – אפריל 2010

נמשך הגידול במצבת העובדים

בתעשייה: עלייה¹⁴ של 0.8%

(דהיינו, קליטה של כ-2,625 איש)

נרשמה בחודשיים

הנסקרים, בהמשך לעלייה

דומה⁸, של 0.7% בחודשים

ינואר-פברואר 2010 ושל 0.9%

ברבע האחרון אשתקד, ולאחר

ירידה מצטברת של כ-6% מאז

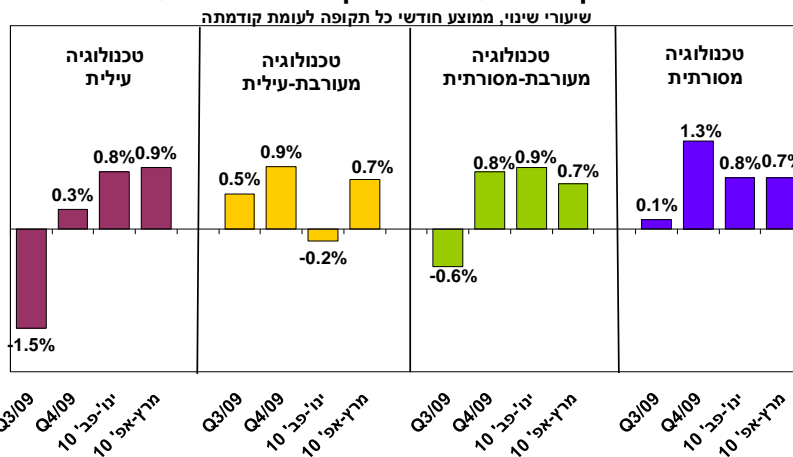
הרבע השני של 2008 (פיטורים)

של כ-22,100 איש).

עלייה זו, משלימה גידול מצטבר של 2.3% במצבת העובדים מסוף 2009 (שהם 7,930 מועסקים). עם זאת, נותר מספר השכירים בתעשייה נמוך ב-3.9% בהשוואה למספרם ברבע הראשון של 2008, טרם החלו הפיטורים בתעשייה.

קליטת העובדים בתעשייה בחודשיים הנסקרים הקיפה את כל קבוצות ענפי התעשייה.

נמשכה קליטת העובדים בכל קבוצות ענפי התעשייה

כשליש מהעובדים החדשים בתעשייה נקלטו בקבוצת ענפי הטכנולוגיה המסורתית: עלייה של 0.7% נרשמה במצבת עובדי הקבוצה בחודשים מרץ – אפריל 2010¹⁴ (קליטה של כ- 870 איש), בהמשך לגידול דומה (0.8%) בתחילת 2010 ולאחר עלייה מהירה, של 1.3%, בסוף 2009. גידול זה, נגזר ברובו מקליטת עובדים נרחבת בענף המזון (קליטה של כ- 670 איש), אשר בלטה בעוצמתה יחסית ליתר ענפי התעשייה, זאת לצד קליטת עובדים בענפי הנייר ומוצריו (כ- 110 איש), הדפוס וההוצאה לאור (כ- 100 איש). מנגד, ירידה מתונה ביותר חלה במצבת העובדים בענפי הטקסטיל וההלבשה, העץ והריהוט.

14% נוספים מהמועסקים החדשים בתעשייה נקלטו בקבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת-עילית: עלייה מחודשת¹⁴, בשיעור של 0.7%, נרשמה בחודשיים הנסקרים במצבת עובדי הקבוצה (קליטה של כ- 360 איש), לאחר נסיגה מתונה, של 0.2%, בינואר – פברואר 2010 וקליטת עובדים בשיעור של 0.7% בממוצע לרבעון במחצית השנייה של 2009. עלייה מחודשת זו, נגזרה מעלייה מחודשת במצבת העובדים בענפי הכימיה, המנועים והציוד החשמלי, בעוד ענף המכונות והציוד רשם קיפאון.

לסקירה המלאה:

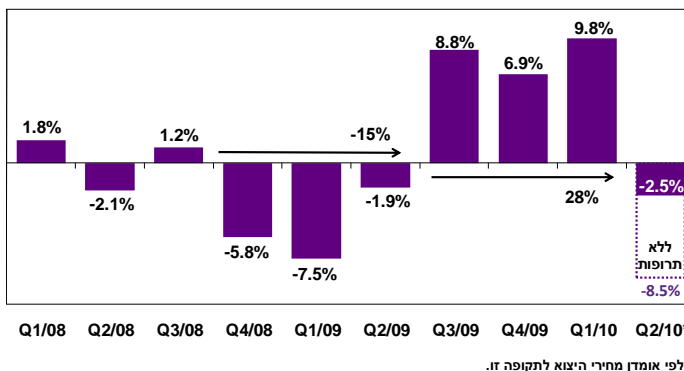
http://www.industry.org.il/UploadsCI/dbsAttachedFiles/employees_industry_march_april_2010.pdf

אינדיקציות ראשונות לרבע השלישי של 2010, כפי שעולות מסקר הציפיות בתעשייה, מצביעות על צפי לעלייה נוספת במצבת העובדים בתעשייה, בקצב הדומה לזה שנרשם ברבע השני של השנה. להערכת התעשיינים, הגידול הצפוי במצבת העובדים נגזר מצפי לקליטת עובדים במרבית ענפי התעשייה, למעט ענף הטקסטיל וההלבשה שצופה קיפאון וענף המתכת והחשמל שצופה צמצום קל, עד כדי קיפאון, במצבת עובדיו.

היצוא התעשייתי¹⁵

התפתחות היצוא התעשייתי

רבע שני 2010: נסיגה מחודשת ביצוא התעשייתי
שיעורי שינוי ריאליים, נתונים מנוכי עונתיות, ממוצע כל תקופה לעומת ממוצע תקופה קודמת

ברבע השני של 2010 חלה נסיגה מחודשת ביצוא התעשייתי: ירידה ריאליית¹⁶ של כ- 2.5% נרשמה בתקופה הנסקרת בהשוואה לרבע הראשון של השנה, זאת לאחר עלייה של מצטברת של 28% (8.5% לרבעון) מאז הרבע השלישי של 2009, ונסיגה מצטברת של 15% מאז הרבע האחרון של 2008 ועד לרבע השני אשתקד⁸.

על אף הנסיגה המחודשת, נותרה רמת היצוא ברבע השני של 2010

גבוהה בכ- 6.5% בהשוואה לרמתה ערב המשבר, ברבע השלישי של 2008 והיא הסתכמה בכ- 3.25 מיליארד דולר לחודש (נתון מנוכה עונתיות).

הנסיגה ביצוא התעשייתי בתקופה הנסקרת נגזרה מנסיגה מחודשת ביצוא קבוצות ענפי הטכנולוגיות המעורבות, אשר נסוגו בשיעור חד, של בין 5% ל- 12%, לצד האטה ניכרת בקצב צמיחת היצוא בקבוצת ענפי הטכנולוגיה המסורתית. מנגד, גידול מואץ נרשם ביצוא קבוצת ענפי הטכנולוגיה העילית, הודות לגידול דרמטי ביצוא ענף התרופות (37%). למעשה, בניכוי ענף התרופות, רשמו יתר ענפי התעשייה נסיגה חדה בהרבה, הנאמדת בכ- 8.5%.

למידע נוסף, נא לפנות למחלקת המחקר הכלכלי בטלפון: 03-5198805/6.

¹⁵ ללא יהלומים. נתוני היצוא התעשייתי מקדימים בחודש את נתוני התוצר והתעסוקה של התעשייה.
¹⁶ מבוסס על אומדן מחירים לרבע השני של 2010.

בחינת התפתחות היצוא לפי יעדים גיאוגרפיים מגלה כי בחודשים אפריל – מאי 2010 חל גידול דולרי של 12% ביצוא הסחורות הישראלי¹⁷ לארה"ב. בנוסף, גידול דולרי של כ- 6% נרשם ביצוא הסחורות לאיחוד האירופי. מנגד, ירידה דולרית של 11% נרשמה ביצוא למדינות אסיה (זאת לאחר גידול דרמטי, של 27%, ברבע הראשון של השנה), לצד ירידה של 16% ביצוא ליתר מדינות העולם.

בחינת התפתחות מחירי היצוא הדולריים (ללא יהלומים) מגלה כי ברבע הראשון של 2010 ירידה דרמטית, של 3.9%, במחירי היצוא התעשייתי, לאחר עלייה של 2.1% ברבע האחרון אשתקד. ירידת מחירים זו, היתה מהירה ביחס לקצב ירידת מחירי חומרי הגלם המיובאים לתעשייה (0.9%) ובכך הביאה להרעה בתנאי הסחר ולפגיעה נוספת ברווחיות חברות התעשייה היצואניות מעבר להשפעת התיסוסף.

**ירידה דרמטית
במחירי היצוא
הדולריים
בתחילת 2010**

התפתחות מחירי היצוא התעשייתי בדולרים, ענפים נבחרים (שיעורי שינוי לעומת רבעון קודם. מקור: למ"ס)									
ציוד תקשורת, בקרה ורפואי	רכיבים אלקטרוניים ומחשבים	מכונות וציוד	מתכת	גומי ופלסטיק	כימיקלים (כולל תרופות)	טקסטיל, הלבשה ועור	מזון	סה"כ תעשייה למעט יהלומים	Q1/10
-3.2%	-4.8%	-3.8%	1.1%	-0.2%	-3.7%	-2.3%	-3.3%	3.9%	

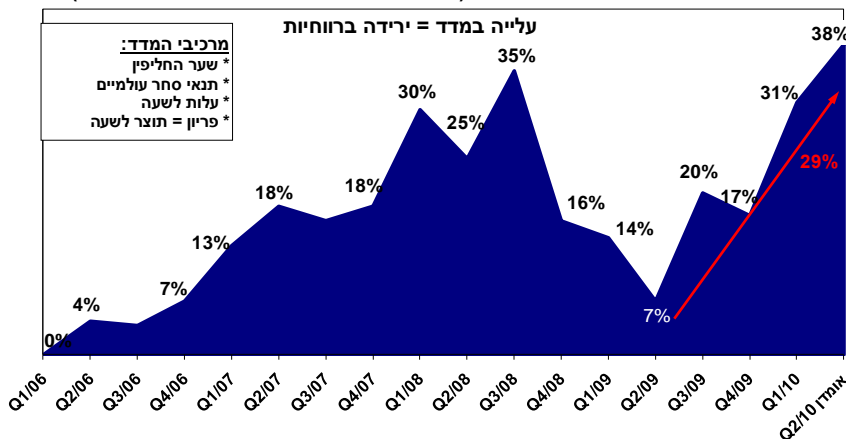
להערכתנו, ברבע השני של 2010 נמשכה הירידה במחירי היצוא התעשייתי הדולריים. נתון רשמי של מחירי היצוא לרבע השני של 2010 צפוי להתפרסם על ידי הלמ"ס ב- 7/9/2010.

רווחיות היצוא

ברבע השני של 2010 החריפה השחיקה ברווחיות היצוא: עלות העבודה ליחידת תוצר ביצוא¹⁸ רשמה עלייה נוספת, של כ- 5%, בהשוואה לרבע הראשון של 2010. עלייה זו, משקפת הרעה בתנאי הסחר⁸, אשר באה לידי ביטוי בירידה במחירי היצוא (כ- 3% במונחים דולריים), בשיעור מהיר ביחס לירידת מחירי חומרי הגלם המיובאים (כ- 2% במונחים דולריים), לצד עלייה מהירה בעלות העבודה בתעשייה (7%). מנגד, נרשמה עלייה בפריון העבודה (4%), אשר מינתה במקצת את הגידול בעלות העבודה ליחידת תוצר ביצוא.

רבע שני 2010: מחריפה השחיקה ברווחיות היצוא

עלות העבודה ליחידת תוצר ביצוא (שינוי מצטבר על בסיס מדד ממוצע ב-Q1/06)

העלייה המחודשת במדד, משלימה עלייה מצטברת של 38% בעלות העבודה ליחידת תוצר ביצוא מאז הרבע הראשון של 2006, ועלייה של 29% מאז אמצע 2009.

**החריפה
השחיקה
ברווחיות היצוא**

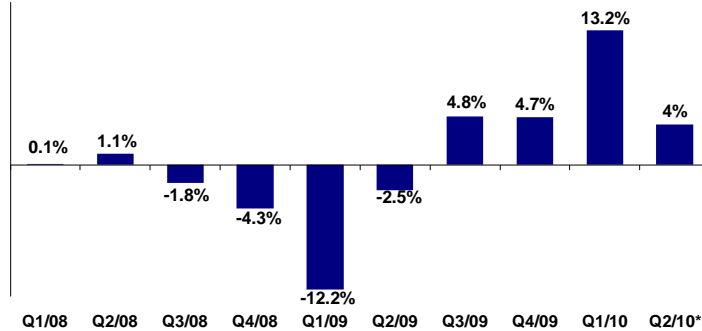
**מאמצע 2009
חלה עלייה
מצטברת של
29% בעלות
העבודה ליחידת
תוצר ביצוא**

¹⁷ ללא יהלומים, אוניות ומטוסים.
¹⁸ מדד עלות העבודה ליחידת תוצר ביצוא משמש לאמידת התפתחות רווחיות היצוא, כאשר עלייה במדד פירושה ירידה ברווחיות, ולהפך. השינויים במדד נגזרים משינויים במספר פרמטרים: עלות העבודה, פריון העבודה, שער החליפין של השקל, מחירי היצוא בחו"ל ומחירי התשומות המיובאות במונחי מט"ח.

התפתחות יבוא חומרי הגלם

רבע שני 2010: האטה בקצב גידול יבוא חומרי הגלם

שיעורי שינוי ריאליים, נתונים מנוכי עונתיות, ממוצע כל תקופה לעומת ממוצע תקופה קודמת

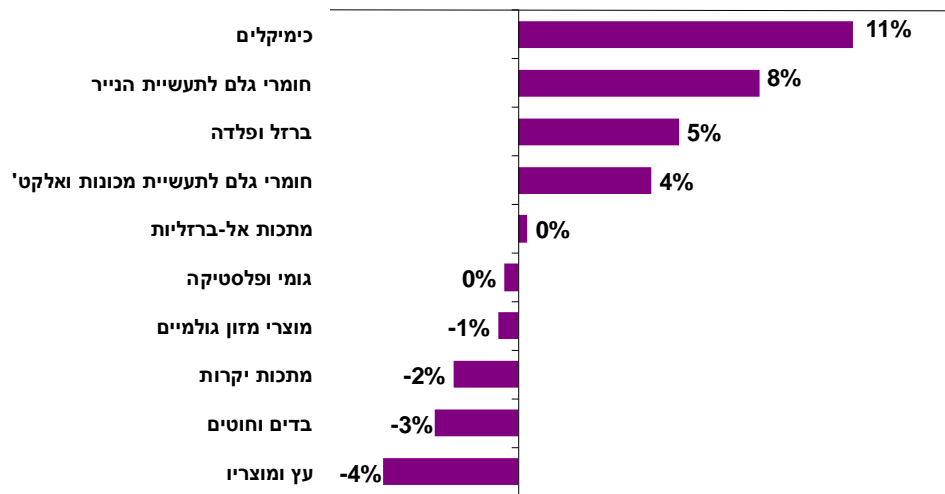
* מבוסס על אומדן מחירי היבוא.

הרמה החודשית הממוצעת של יבוא חומרי הגלם בחודשים הנסקרים הסתכמה ב- 1.9 מיליארד \$ (נתונים מנוכי עונתיות).

הגידול ביבוא חומרי הגלם ברבע השני של השנה, נגזר ברובו מעלייה ריאלית ביבוא כימיקלים (11%) וביבוא חומרי גלם לתעשיית המכונות והאלקטרוניקה (4%). עליות אלו קוזזו בחלקן בשל ירידה ביבוא עץ ומוצריו, בדים וחוטים, מתכות יקרות ומוצרי מזון גולמיים (ירידות של 1% עד 4%)

התפתחות יבוא חומרי הגלם במשק לפי קבוצת סחורות

שיעורי שינוי ריאליים, ממוצע חודשי Q2/10 לעומת Q1/10

בחינת התפתחות מחירי התשומות המיובאות במונחי דולר מגלה כי ברבע הראשון של 2010 ירדו מחירי חומרי הגלם בשיעור של 0.9%, לאחר עלייה של 3.0% ברבע האחרון אשתקד.

התפתחות מחירי יבוא חומרי הגלם בדולרים, קבוצות סחורה נבחרות

(שיעורי שינוי ריאליים לעומת רבעון קודם, מקור: למ"ס)

למכונות ואלקט'	מוצרי מזון גולמיים	בדים וחוטים	כימיקלים	גומי ופולסטיק	מתכות אל-ברזליות	ברזל ופלדה	מתכות יקרות	סך התשומות ללא דלק ויהלומים	
-1.8%	-1.4%	2.7%	-1.7%	-0.7%	3.6%	1.5%	1.3%	-0.9%	Q1/10

להערכתנו, ברבע השני של 2010 נמשכה הירידה הדולרית במחירי התשומות המיובאות. נתון רשמי של מחירי היבוא לרבע השני של 2010 צפוי להתפרסם על ידי הלמ"ס ב- 7/9/2010.

למידע נוסף, ניתן לפנות לצוות המחלקה למחקר כלכלי, בטלפון 03-5198806.

¹⁹ ללא דלק ויהלומים.

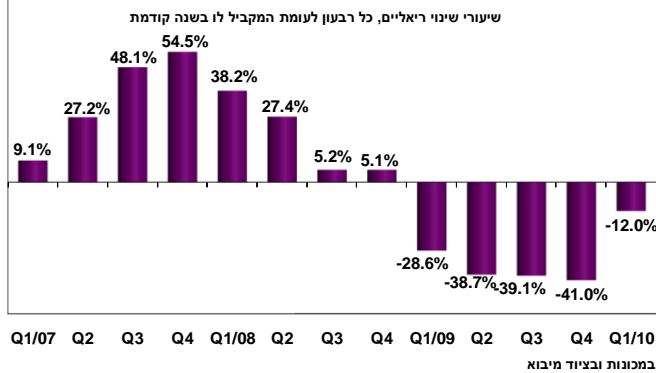
רבע שני 2010:
האטה בקצב
גידול יבוא חומרי
הגלם

ירידה קלה
במחיר הדולרי
של חומרי הגלם
המיובאים
בתחילת השנה

השקעות בתעשייה²⁰

התפתחות ההשקעות בתעשייה

רבע ראשון 2010: התמתנה הנסיגה בהשקעות התעשייה*

ברבע הראשון של 2010 התמתנה הנסיגה בהשקעות התעשייה במכונות ובציוד מיבוא: ירידה ריאלית¹⁰ של 12% נרשמה ברבע הראשון של השנה לעומת התקופה המקביל האשתקד, זאת לעומת ירידות חדות, בקצב ממוצע של 37%, בארבעת הרבעונים הקודמים.

כך, הגיעה הרמה החודשית הממוצעת של השקעות

התעשייה במכונות ובציוד מיבוא ברבע הראשון של 2010 לכ- 868 מיליון ₪.

הנסיגה הריאלית בסך השקעות התעשייה במכונות ובציוד מיבוא בתחילת השנה¹⁰ נגזרה כולה מירידה דרמטית בהשקעות ענף הרכיבים האלקטרוניים (-78%), על רקע סיום שלבי ההשקעה במכונות ובציוד במפעל אינטל בסוף 2008 – תחילת 2009.

בניכוי ענף הרכיבים האלקטרוניים, רשמו יתר ענפי התעשייה עלייה מחודשת של כ- 14% בהשקעותיהם ברבע הראשון של 2010, זאת לראשונה מאז הרבע האחרון של 2008. נציין כי עלייה זו, נגזרה מקבוצות ענפי הטכנולוגיות המעורבות, אשר רשמו גידול בהשקעותיהן של בין 12% ל- 20% בתקופה הנסקרת.

בתוך כך, עלייה ריאלית מחודשת של כ- 20% נרשמה בהשקעות קבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת-מסורתית¹⁰ ברבע הראשון של 2010, זאת לראשונה מאז הרבע השלישי של 2008. עלייה זו, משקפת גידול ריאלי בהשקעות מרבית ענפי הקבוצה, למעט ענף הגומי והפלסטיק (שרשם ירידה של כ- 1%), והיא נגזרה ברובה מעלייה של 30% בהשקעות ענף מוצרי המתכת.

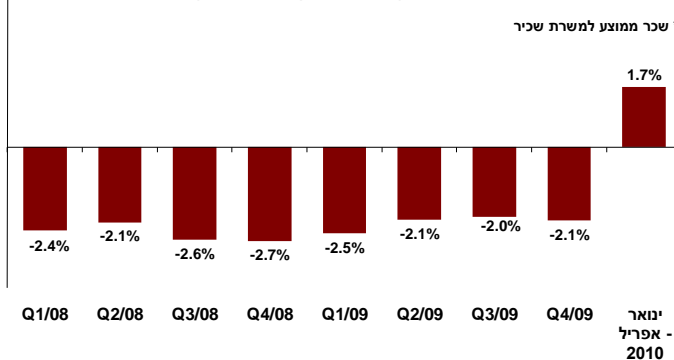
מנגד, החריפה הנסיגה בהשקעות קבוצת ענפי הטכנולוגיה המסורתית: נסיגה ריאלית של כ- 24% נרשמה בהשקעות הקבוצה בתקופה הנסקרת¹⁰, בהמשך לנסיגה בקצב של כ- 18% ברבע הקודם. הקיטון בהשקעות הקבוצה נגזר ברובו מנסיגה חדה בהשקעות ענף הנייר ומוצריו (-83%), זאת כפי הנראה על רקע סיום השקעה גדולה שביצעה חברת נייר חדרה במערך ייצור חדש לניירות אריזה.

להצטרפות לרשימת התפוצה של סקירת ההשקעות בתעשייה, ניתן לפנות למזכירות מחלקת המחקר הכלכלי בטלפון: 03-5198805/6 או במייל: ilanak@industry.org.il.

השכר בתעשייה⁹

התפתחות השכר הריאלי בתעשייה

שיעורי שינוי, כל תקופה לעומת המקבילה לה בשנה קודמת

בחודשים ינואר – אפריל 2010 חלה עלייה מחודשת בשכר² הריאלי בתעשייה: עלייה ריאלית של 1.7% נרשמה בשכר החודשי הממוצע למשרת שכיר בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, זאת לאחר כתשעה רבעונים רצופים של נסיגה ריאלית בשכר, בשיעור⁸ ממוצע של כ- 2% לרבעון.

²⁰ במכונות ובציוד מיבוא.

ברבע הראשון
התמתנה
הנסיגה
בהשקעות
התעשייה
במכונות ובציוד

הנסיגה נגזרה
כולה מירידה
ניכרת בהשקעות
ענף הרכיבים
האלקטרוניים עם
סיום הקמת
מפעל אינטל
החדש

נסיגה בהשקעות
ענפי הטכנולוגיה
המסורתית

ינואר- אפריל
2010: עלייה
מחודשת בשכר
בתעשייה

כך, הסתכם השכר החודשי הממוצע בתעשייה בחודשים ינואר – אפריל 2010 ב- 11,775 ₪, הגבוה בכ- 40% מהשכר הממוצע במשק ופי 3 משכר המינימום (3,850 ₪).

הגידול בשכר הריאלי בתעשייה בתחילת 2010 נגזר מגידול נומינלי (שקלי) חד ביותר, של 5.1%, בשכר הממוצע בתעשייה⁸, אשר קוזז בחלקו הגדול בשל עליית מחירים מהירה בשיעור של 3.4% בתקופה הנסקרת.

חברי התאחדות התעשיינים המעוניינים לקבל מידע לגבי התפתחות השכר בענפי התעשייה השונים מזומנים להצטרף לרשימת התפוצה של סקירת השכר המלאה, באמצעות פנייה למזכירות מחלקת המחקר הכלכלי, בטלפון: 03-5198805/6 או במייל: ilanak@industry.org.il.

השכר הממוצע

בתעשייה:

₪ 11,775

לחודש,

גבוה ב- 40%

מהשכר הממוצע

במשק ופי 3

משכר המינימום

סקירה זו בוצעה ע"י צוות מחלקת המחקר הכלכלי באגף הכלכלה:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת המחלקה למחקר כלכלי

ג'ולי שדה זלצר, ראש תחום ניתוחים כלכליים

חגית שמריהו, כלכלנית המחלקה

טלפון: 03-5198805/6